Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title: Wilhelmine og Manden med Voxnæsen, en opbyggelig Nytaarsgave for alle unge Møer; tilligemed et lille Anhang om vore sorte Brødre.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : i Commission hos S. Poulsen, 1795

Fysiske størrelse | Physical extent: 56 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Wilhelmine

og

Manden med Voxnæsen

57.-532.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021037991

Wilhelmine,

og

Manden med Voxnæsen,

en opbyggelig

Nytaarsgave

for alle unge Møer;

tilligemed

et lille Anhang om vore sorte Brødre.

Kjøbenhavn, 1795.

I Commission hos Hofboghandler S. Poulsen, Antoniistræde

No. 324 og 325.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Vilhelmine havde naaet sit attende Aar; det vil sige, den Alder, hvori en Piges Yndigheder staae i fulde Blomster, — det forstaaer sig, naar hun har Yndigheder; og Vilhelmine besad virkelig nogle. Hun var endnu mere; hun var i Ordets egentlige Forstand en fuldkommen Skiønhed. De unge Herrer i Byen, hvor hun boede, fandt det nok. I Følge beviislige Efterretninger begyndte alt deres Hierner at ryge, saasnart de kom Vilhelmine paa ti Skridt nær, og der findes gamle Folk, som paastaae de virkelig kan erindre, at de har lugtet Branden. — Jeg veed ikke hvad det var for en stor Anatomiker, som giorde den Opdagelse, at der i Spradernes Hiernekister ikke er andet end Vand. Denne lærde Mands Theorie modsiger da gandske disse gamle Folks Erfaringer. Jeg vilde ikke for alting i Verden paatage mig at understøtte denne Modsigelse, thi vor Herre bevare mig fra at komme i Strid med en Anatomiker i nogen af de fire Verdens Dele. Alligevel, hvorledes kan dette Onde afhielpes? Saaledes, tænker jeg: Glandsen af Vilhel-

mines Skiønhed reflekterede sig paa disse Vandkisters Overflade, ligesom Solen reflekteres paa et stillestaaende Vands Overflade. Røgen, som de gamle gode Folk saae stige op, var da intet andet end Dunster, opløste Vanddele. — „Men de lugtede dog Branden?" — Jh nu, hvad Lugten angaaer, den maae de denne Gang give slip paa; og det er dog ikke første Gang, at en lærd Mand afresonnerer en Læg en Sands. En eller et Par Sandser mere eller mindre vil endelig ikke sige meget. Der skal engang have været en Tid; — thi nu skeer sligt ikke mere — da Doktorerne i det sorte gandske bortdemonstrerede Fornusten fra dem der ikke vare Doktorer i det Braagede. Lad os derfor ikke giøre mange Omstændigheder for den ene Sandses Skyld. Der gives jo saa mange ærværdige Mænd, som neppe har tre Sandser, og derfor ikke desmindre leve ret got.

Det være hvordan det vil; saa meget er og bliver sandt, at Vilhelmine kunde tælle alle sine Tilbedere Legionviis. Der forgik ingen Nat, uden der jo hørtes et Halvhundrede Serenader til hendes Ære, og ingen Dag, uden jo een klemtes næsten ihiel i den forfærdelige Trængsel af Kaarder og Chapoba'er under hendes Vinduer, og blev baaret fra Valpladsen uden Pudder og Sands. Hun stod øverst paa Listen over alle Modegudinderne; og det siger sandelig meget, naar man betænker, hvilken Fusker af en moderne Adonis det maae være, der ikke i det mindste paa sin Liste tæller nogle Dosin flere Gudinder, end alle gamle hedenske Folk tilsammen havde i deres Mythologie. Lyk-

Lykkeligviis havde Vilhelmine alt for megen Forstand til at lade sig blende heraf. Hun følte, hun var en smuk Pige, men, kun en Pige, og tiltroede ingen af sine Tilbedere Kredit nok i Olymp til at kunde drive hendes Guddommelighed igiennem i det øverste Raad. Hun saae til disse Herrer med medlidende Smiil, og beundrede den Umage, de giorde sig for at blive latterlige i alle fornuftige Folks Øine, uden at ville takke dem for denne Umage, og endnu mindre belønne den.

Man vilde imidlertid giøre Vilhelmine stor Uret, om man derfor vilde holde hende for ufølsom og følesløs. Nei, hun havde et Hierte, saa blidt, saa deeltagende, saa ypperlig dannet for fine inderlige Indtryk. Af Grazierne var dette Hierte dannet.

Hendes Legeme altsaa dannet af Cythere, hendes Siel af Pallas, hendes Hierte af Grazierne? For Pokker, det maae være en Pige.

Det troer jeg, at det var en Pige. Enhver brav Karl ønsker jeg en Kone som Vilhelmine, og han vil vist blive lykkelig sin hele Levetid.

Cythere, Pallas og Grazierne havde da alvorlig leveert et overmaade skiønt Stykke Arbeide. Men de gode Gudinder maae giøre sig saa megen Umage de vil, de levere dog i vore Tider Fuskerarbeide, naar ikke Plutus tager sig lidt af Sagen med.

Man mærker vel, hvad jeg vil sige dermed?

Man har desværre truffet det. Vilhelmine havde ingen Formue. Hendes Fader var en gammel brav Officeer, som havde tient med Ære i syv og fyrretyve

Aar, og havde solgt Fædrenelandet sine friske Lemmer for en Pension af 300 Daler.

Adolf, saaledes heed den unge Mand, som var saa lykkelig, jeg vil heller sige saa ulykkelig, at elske Vilhelmine, og igien at elskes af hende, Adolf var ansat i et Kollegio med 200 Dalers Gage; og han besad alt for meget Talent, og alt for mange Kundskaber til snart at torde haabe forbedrede Vilkaar. Desuden havde han slet ingen Protection, og var for ærlig eller stolt til at søge den.

Man seer da vel, at Adolf og Vilhelmine kun havde liden Sandsynlighed, til at komme i Besiddelse af hinanden, og at man derfor ikke i den strængeste Forstand kan kalde dem lykkelige.

Ravestein havde begyndt at tiene i sit trettende Aar; tretten og syv og fyrretyve giør rigtig tredsindstyve. For en frisk Mand er tredsindstyve Aar egentlig ingen høi Alder; men naar man har tre og tyve Blessurer, og dertil tre i Hovedet, er det omtrent det samme, som man var hundrede og tyve Aar gammel; og en Mand paa hundrede og tyve Aar kan dog intet Menneske fortænke i, at han begynder alvorlig at tænke paa sin Død.

Ravestein tænkte derfor alvorlig paa sin Død; hans Blessurer i Hovedet manglede ikke at erindre ham derom, naar en anden Tanke ved Adspredelser foer ham giennem Hovedet, hvilken ikke hørte dertil; og i hans hæftige Smerter var det hans eneste Trøst, at disse Smerter efter al Sandsynlighed snart vilde faae en

Ende.

Ende. Men hvor meget blev ikke denne Trøst forbittret for den stakkels godgiørende Mand, naar han fik Øie paa sin kiære Vilhelmine.

Det maae i Sandhed være meget smerteligt for en brav Mand, at efterlade et Væsen, som han har givet Tilværelse, uden at kunde efterlade det Midler til at giøre sig denne Tilværelse behagelig, eller i det ringeste taalelig.

Ravestein vidste Adolfs Kierlighed til Vilhelmine, han vidste og, at Vilhelmine gierne saae Adolf; og det var intet Under; begge de to unge Mennesker omgikkes hinanden ganske aabenhiertig og troskyldig. Men Ravestein var en fornuftig Mand. Han lod som han ikke mærkede det, som han ikke holdt deres Tilbøielighed for andet end Venskab, og bragte det derved saavidt, at de selv ikke holdte det for andet end Venskab, som bandt dem til hinanden. Han vidste nok, at Kierlighed er en Gnist, som ved mindste Modvind kan oppustes til en heel Flamme. Og han saae hellere, at de i hans Nærværelse anbragte et hierteligt Haandtryk, eller et venskabeligt Blik, end at de skulde giøre det bag ved ham.

De gode troskyldige Siele! de vare ret lykkelige, at de kunde saa uforstyrrede, saa aldeles uden al Tvang holde af hinanden. Og at holde af hinanden er dog i sig selv noget gandske uskyldigt. At de ved et eller andet Tilfælde kunde for stedse blive skilt fra hinanden, derom havde de intet Begreb. De troede, alting maatte gaae i sin gamle Orden. Ønsket, altid

at besidde hinanden, var det end gandske dunkelt fløiet giennem deres Tanker, saa var det dog endnu ikke blevet til tydelig bestemt Attraae hos nogen af dem. Ingen af dem var det faldet ind, kun en eeneste Gang at sige til den anden: Jeg elsker dig; dig tilhører mit Hierte! „Og hvortil giordes det nødig da de hvert Øieblik kunde lade hinanden føle det? Naar to Hierter saa tydelig forstaae hinanden, behøver Tungen slet ikke at blande sig deri, thi Rollen, den i det høieste kommer til at spille, er en Skoledrengs, som staver en Tale af Cicero eller en Præken af Zollikofer.

Adolfs Betiening var saaledes, at han en Gang om Aaret maatte giøre en Reise omkring i Landet. Han blev altid borte henved tre Maaneder. For mange andre Forelskede havde det i det ringeste været tre Aarhundrede; men Adolf og Vilhelmine regnede blot efter den gregorianske Kalender: for dem var det kun tre Maaneder. De vare saa vante til denne Fraværelse, at det slet ikke undrede dem, naar den Tid kom. De skiltes ad uden synderlig Angst og Uroe, fordi de ei havde nogen synderlig Aarsag til at tænke, de ei til bestemt Tid skulde see hinanden igien, som de forlod hinanden. Ikkun at Vilhelmine maaskee engang skulde have tænkt ved sig selv: „Det var dog bedre, Adolf ikke reiste!" eller Adolf: det var dog bedre Vilhelmine reiste med." Nei ikke det; men de qvalte dette Ønske i Fødselen, saaledes som alle fornuftige Folk qvæle et Ønske, hvorom den sunde Fornuft siger, at det ei kan opfyldes. Ved Afskeden var et

hier-

hierteligt. „Farvel Vilhelmine!" „Gud være med dem, Adolf" alt hvad de sagde hinanden med et Haandtryk: og derved følte de vist langt mere end den følsomste Digter nogensinde kan føle ved sin meest smertefulde Elegie. Men derfor sagde de hinanden det og i slet og ret Prosa.

Adolf har net op været borte nogle Dage, da en gammel Krigskammerad, en vis Major Steinau besøgte Ravestein. Denne Major Steinau var ofte sprunget forbi af andre i Avancement; thi Regementschefen, han stod under, havde den priselige Vane at avancere unge uerfarne Lapser af adelige Familier ligefor Næsen af de fortiente Offiserer,*) naar kun Forældrene eller Slægtninge forstod den Konst, at lade nogle hundrede Dukater springe til rette Tid. Steinau havde en meget stor Formue; det havde været ham en let Sag at lade nogle tusinde springe, men han holdt ikke af krumme Veie.

Han ansaae det for bedst at qvittere; og drog tilbage til sine Godser, hvor han hensled sin Tid i filosofisk Sinds Rolighed.

Steinau fandt da sin gamle Ven Ravestein i de bedrøvelige Omstændigheder, vi ovenfor har seet. Ravestein udstømmede sit ganske Hierte for sin Ven.

Efter al Rimelighed kan jeg ikke leve ret længe, „sagde han, og jeg vilde meget gierne døe, naar jeg kun havde en Steen af Hiertet."

„Og denne Steen?" spurgte Steinau.

*) Scenen er et Stæd i Tydskland.

„Er min Datter! Vidste jeg kun hende forsørget?"

Har du ellers ingen Sorger, lille Broer, den tager jeg paa mig. Giv mig hende til Kone. Desuden keedes jeg ved at opholde mig paa Landet. For gammel troer jeg ikke, jeg er; thi i August bliver jeg først fem og fyrretyve. En ærlig Mand er jeg, det veed du; Penge har jeg flere end jeg bruger; derfor, vil du have mig til din Svigerſøn, saa slaae til!

„Amen, lille Broer! og Guds Velsignelse oven i Kiøbet."

Det var nu rigtig nok en noget militærſk Ægteſkabs Foreening; men just derfor desbedre meent. Men jeg indseer slet ikke, hvorfor den ei skulde være ret meent fra begge Sider? Den gamle Ravestein kiendte sin Ven Steinau. Han vidste, hans Barn blev i enhver Henseende vel forsørget hos ham. Og Steinau; — Forelsket i Vilhelmine var han just ikke; dertil var han alt for meget Mand. Men han var virkelig denne Gang kommet til Byen for at oplede sig en vakker Pige til Kone; thi han var ret keed af sin eenlige Stand, og følte hver Dag mere og mere, at han behøvede en Huusholderske og Veninde. Penge havde han nok af; det behøvede han da ikke at see paa ved sit Valg. Vilhelmine var smuk; han kiendte den Gamle for got til, ikke at vide at han havde givet sin Datter den bedste Opdragelse mueligt. Og at ægte en smuk vel opdragen Pige; jeg indseer slet ikke, hvorfor man i Steinaus Omstændigheder ikke strax kunde

gisre

gisre en Ven en Tieneste dermed, især, naar man oven i Kiøbet kan komme et Trin nærmere til Himlen?

Vilhelmine var ikke nærværende ved denne Samtale. Den gamle Ravestein var en stor Ven af Overrumplinger, som alle gamle Soldater. Han lod derfor kalde paa sin Datter, og forestillede hende uden Omstændigheder Major Steinau som hendes Brudgom og sin tilkommende Svigersøn. I sig selv var det ei ilde giort; thi i visse Tilfælde er det bedst, man lader, som man slet ingen Indvending formoder af Modparten; thi derover glemmer Modparten ofte, at han har nogen at gisre, fordi han er bragt ud af sin Fatning.

Den stakkels Vilhelmine blev saa forundret, at hun ikke kunde faae et Ord frem. Neppe kunde hun neie, og dette Kniks vilde vist ikke udholdt den toleranteste Dandsemesters Kritik; men i hendes Omstændigheder kunde man intet bedre forlange. Hendes Knæe rystede, hun maatte holde sig ved en Stoel for ei at falde, og hun greb den første den bedste Forevending til saasnart mueligt med Anstændighed at komme fra sin Faders Værelse til sit.

Kiender jeg min Heltinde ret — og i Følge Stand og Kald, maae jeg dog vide noget mere om hende end enhver anden, da det er mig, der skriver Historien — saa var det ikke blot Tanken om at miste Adolf; thi paa hans Besiddelse havde hun ikke endnu giort sig Regning; men det var Tanken om at have Major

Steinau til Mand, der i dette Øieblik virkede saa hæftig paa hende.

Denne Major Steinau var rigtig nok som vi har hørt, en vakker og brav Mand: derimod kan endog Bagtalelsen selv intet have at indvende; men kan man vel fortænke en ung fyrig Pige i, at hun vil have en Mand, der er mere end vakker og brav? Han var ikke for gammel, som vi veed; det havde hun altid holdt ham tilgode. Og hans Figur — mod den var egentlig intet at sige. Derimod, man kunde snarere kalde ham en smuk end en hæslig Mand. Hans Ansigt — ja, deri stikker det. Det havde en Defekt, som ikke lod sig erstatte ved Tønder Guld, især i en Piges Øine.

Jeg vil nu heller sige det reent ud, som det er, thi mine smukke Læserinder maatte ellers faae det at høre af andre, og det vilde da tilsidst hedde, jeg ikke var gandske oprigtig,

Han havde i en haard Campagne mistet et Stykke af sin Næse. Rigtig nok havde han uden Omstændigheder hugget den Husar, der viste ham dette Vensstykke, ned af Hesten. Men hvad hialp det? Han fik derved ikke et Straaebred af sin Næse igien.

Nu veed man nok, de brave Soldater hellere vil have en Vunde i Ansigtet, om det endog er nok saa stor en Vunde, end paa Ryggen; og jeg har selv kiendt meget smukke Koner og Piger, hvis Mænd og Elskere ere blevne dem endnu kiærere ved en med Ære erholdt Skramme paa Kinden eller i Panden. Men man

tænke

tænke sig en Brudgom med en halv Næse. Nei i Sandhed, man kan ikke fortænke en Pige i at hun finder saadan en Defekt en Smule mærkelig.

Rigtig nok søgte Majoren at erstatte det manglende ved en Tilsætning af Vox, og man maae lade Konstneren, der havde forfærdiget den, vederfares den Ret, at han temmelig got havde efterabet Naturen. Men min Gud! Man veed jo nok, hvor langt det er fra at en Pige i slige Tilfælde lader sig bedrage ved Konst. Jeg udfordrer den dueligste Kohstner, han skal holde sin Næse af Vox mod en af Kiød, og kiender ikke den enfoldigste Pige strax Forskiellen, vil jeg give min egen Næse oven i Kiøbet. O! hvad det angaaer, kan man vist ikke bedrage en Pige.

En Taarestrøm er og bliver altid i Hiertebeklemmelser en Medicin for Pigerne, som sikkrere og hastigere hielper dem, end alle Verdens Mixturer, Dekocter og Aareladninger. I slige Tilfælde er det altid got, at lade Naturen have frit Løb, thi den hielper sig almindelig selv bedst. Vilhelmines Natur hialp sig da og selv bedst.

Skulde jeg her fortælle Læserne alt hvad der foregik i Vilhelmines Siel, vilde jeg virkelig ikke være i en lille Forlegenhed: thi skulde jeg fortælle Sagen, som den er, saa tænkte hun slet intet, eller om man hellere vil, hun tænkte saa meget, at det var saa got, som hun tænkte slet intet. Da det samme ikke sielden træffer ind for vore spekulative Philosofer, saa kan vi ei derfor forarge os saa meget over en ufilosophisk Pige.

Vi

Vi vil da lade det Virvare af Tanker og Følelser være uudviklet for det første, til det maaskee engang selv kan vikle sig ud; og siden en Pige dog ikke altid kan grøde, vil vi lade hende putte Tørklædet i Lommen, og hellere sende hende i Kiøkkenet; thi da Major Steinau om Aftenen skulde spise hos hendes Fader, maae hun dog som en god Værtinde giøre Huset Ære.

Major Steinau havde et lystigt, muntert og indtagende Humør. Han havde de snorrigste meest lunefulde Indfald, hvoraf et var tyve Gange mere værd end en halv Million af vore spøgende Professionisters meest sindrige Taabeligheder, der med sin flaue Vittighed forsalte Suppen og forsure Vinen i de bedste Huse.

Vilhelmine var ingen af disse sørgende Siele, som bortdrømme sit Liv i sværmende Følsomhed og sød Tungsindighed, og som, naar imellemstunder et lystigt Indfald afstvinger dem et Smiil, derved see ud, som de smile af Medlidenhed over den Mand, der hellere leer end græder. Hun vidste at agte Vittighed, muntre og lunefulde Indfald, enten de saa kom frem fra en Næse af Vox eller Kiød. Hun var alt nogle Gange i Færd med at tilgive Majoren sin Voxnæse, dersom den bare ikke havde vildet skyde sig ind mellem hende og hendes Adolf; thi nu var det første Gang i hendes Liv, hun følte, at det, hun hidtil havde kaldt Venskab for Adolf, dog i sig selv var Kierlighed; den første Gang, hun følte, hun dog vel kunde have

drømt

drømt det Ønske, at besidde ham evig, skiøndt det ikke strax var faldet hende ind at udtyde Drømmen.

Naar man har spiist og drukket, vil man og have sin Rolighed. Ravestein og Steinau gik derfor til Sengs: og Vilhelmine?

Ja jeg begriber nok, at hun, ifald hun vilde giøre sin Lidenskab eller rettere sin Ulykke Ære, maatte kaste sig i Vinduet, stirre mod Maanen, og blande sine Klager med Filomeles. Men jeg har jo sagt: Vilhelmine var karsk paa Legem og Siel. Hun vidste, Dagen var bestemt til Arbeide og Tænksomhed, men Natten til Rolighed og Søvn. Hun lagde sig derfor, og fordi hun ikke var keed af en eneste Minut om Dagen og selv besørgede alting i Huset, havde hun sædvanlig en meget god Søvn, og saavidt jeg veed, sov hun og denne Nat ret got.

Hvor det var muligt i hendes Tilstand?

Seer de, mine smukke Læserinder, en Pige, som har Forstand, giør alting med Forstand, ja sover og med Forstand. Hun kan vel lægge sig med Kierlighedsgriller og Sorger; thi dertil er ingen Pige i Verden for klog; men har hun Ærbødighed for den gode Moder Naturs Indretninger, har hun Agtelse for Pligter og Forbindelser, vil hun snakke sig disse Griller ud af Hovedet, hun vil beskiæftige sin Forstand med andre Ting, dysse den i Søvn, ved en qvægende Slummer samle nye Kræfter, og paa denne Maade giøre sig bequem til sine Pligters Opfyldelse den følgende Dag.

En Pige derimod, som ingen Forstand har, vil hænge i sine forelskede Griller, vil aftrodse Skiebnen Opfyldelsen af alle sine Ønsker, de være sig saa taabelige muligt, vil næste Dag staae op med forgrædte Øine og være gandske ubequem til at opfylde sine huuslige Pligter. Desuden veed hun, det giver hendes Udseende en vis Interesse, noget Smægtende, og saadant noget maae man dog endelig ogsaa tage i Betragtning. Enhver, der kun har lidt Levemaade, maae da nødvendig spørge: "hvad feiler dem, Jomfrue?" — „O min Gud, min Herre". — Naar Hiertet ikke er roligt? — Jeg har ikke havt et Øie lukket den hele Nat."

Hvor det klinger patetisk og rørende! blodige Taarer kunde man græde derover.

Uagtet Vilhelmine havde gandske udsovet, stod hun dog ei saa munter op, som sædvanlig. Hun søgte at adsprede sig ved huuslige Sysler; hun besørgede Frokosten, og juist som hun var færdig dermed! kom Major Steinau hiem, thi han var gaaet tidlig ud, og bragte hende et Smykke af anseelig Værd tilligemed en munter god Morgen. Denne Mands ædle Gavmildhed rørte den følsomme Vilhelmine, saa hun græd. Hun saae, det var ham om hendes Kierlighed at giøre, og det giorde hende ondt, hun ei saa aldeles kunde give ham, hvad han nok ønskede.

Hun kaldte sin hele Forstand til Hielp, for at bringe sit rebelske Hierte under Fornuftens Lydighed.

Hvad jeg dog er for en tosset og barnagtig Ting, „sagde hun ved sig selv," Hvad vil jeg dog med denne

Adolf

Adolf? Jeg holder ret af ham, han og af mig; men følger da deraf, at vi skal givte os med hinanden? Maae jeg ikke lade være at holde af ham, da jeg snart skal være Steinaus Kone. Og desuden, hvem veed, om Adolf ægtede mig, om han nu strax kunde? Thi fordi man nogle Gange har trykt en Piges Haand, skal deraf sluttes, at man og vil have hende til Kone? Eller har han blot med en eneste Stavelse givet mig tilkiende, at han har Hensigter med mig? Hvorfor plager jeg mig da? og sæt nu, han havde sat sig ligesaadanne taabelige Chimærer i Hovedet, som jeg; sæt, han vilde have mig til Kone, hvad vilde der da blive af os? hvad skal vi leve af? han har intet, og jeg har intet. Der hører saa meget til det menneskelige Liv. Nei, det var vist den taabeligste uforsvarligste Streg, vi foretoge os, om vi ægtede hinanden!"

Og min stakkels syge Fader græmmer sig vist, naar han mærker den mindste Uvillie til at give Major Steinau min Haand, Han ansaae mig som got forsørget hos ham. Og er jeg det maaskee ikke?

Og hører der endelig saa megen Overvindelse til at ægte denne Steinau? Slet ingen, naar jeg ret overlægger det med min Forstand. Han er en smuk Mand, en god Mand, en rig Mand, den bedste, meest underholdende og munterste Selskabsbroder i Verden. O! med saadan en Mand kan en Kone være lykkelig, naar hun blot har en Smule Forstand. Rigtig nok har han en Næse af Vox, men hvad siger det? Har han da intet Hierte af Vox."

Jeg

Jeg vil tvinge mig lidt, og det gaaer vist an. Alting beroer paa fornuftigt Overlæg. Jeg vil ikke gisre som saa mange Taaber, der finde Vellyst i at drømme sig ulykkelige, fordi de ikke har Forstand nok til at være lykkelige.

Var Adolf her, vilde han vist selv bekræfte min Beslutning. Han vilde selv raade mig, at give den ærlige Steinau min Haand.

Der gik ingen Dag forbi, uden jo Vilhelmine fik en anseelig Foræring af Steinau, ingen Time, uden han jo gav hende tyve Beviser paa, hvormeget det var ham om at gisre at vinde hendes Yndest, og ingen Minut, uden den stakkels Pige følte saa levende den Forbindtlighed, at vise en Mand mere end blot Agtelse, naar det er ham saare magtpaaliggende at opvække en ømmere Følelse hos hende, og ingen Minut, uden hun jo giorde sig de bitterste Bebreidelser over, at hun ikke kunde tilstaae ham denne ømmere Følelse, som han dog saa meget fortiente.

Denne evige Strid, denne evige Utilfredshed med sig selv, forbundne med en stedsevarende Bestræbelse for ikke at lade sin Fader eller Brudgom mærke noget af det, der foregik hos hende, frembragte en vis Tilstand, der saae ud som Tungsindighed, men var det dog ikke: en Tilstand, som der intet Ord er til, uden jeg skulde kalde den Gaaen i sig selv, hvis jeg hos mig følte Kald til falsk Ordmynterie.

Den skarpsindige Steinau undgik det ikke, og han tog sig for ved første Leilighed at skaffe sig Oplysning derom.

„Jeg veed ikke, Broer." sagde han, da han engang var alene med den gamle Ravestein, „Vilhelmine forekommer mig altid saa nedslaaet; synes du det ikke og?"

„Nedslaaet? Det troer jeg ikke!"

Ravestein vilde saa gierne forstilt sig; men hans gamle Soldater-Ansigt var alt for ærligt og oprigtigt. Man behøvede ikke Lavaters Divinationsaand, for ved Hielp af disse Ord tydelig at kunne læse: „Jeg har længe mærket det; men jeg vil ikke mærke det.

„Skal jeg oprigtig sige dig det, forekommer det mig, som det kostede hende nogen Overvindelse, at tage mig til Mand."

„Det er noget, du bilder dig ind. Endnu i Gaar sagde hun mig, at hun fandt dit Selskab ret behageligt, og haabede at leve ret lykkelig med dig."

Det var Ord til andet sandt. Den gode Vilhelmine giorde alt, for at berolige sin Fader. Og hun hyklede slet ikke, da hun sagde det. Hun vilde saa gierne faae sig selv til at troe, at hun gierne ægtede Major Steinau.

„Siig mig oprigtig, Broer." begyndte Majoren igien efter et Ophold, „har maaskee din Datter en anden Kierlighed i Hovedet?"

„Hvor du kan spørge mig derom!" svarede Ravestein, der saa gierne vilde skiule sig bag noget Spøg.

„Som om en Pige tog Faderen med til saadant noget."

„Alvorlig, Ravestein, sig mig ved din Ære, hvad du veed."

Saasnart man kom til den gamle Ravestein med Æren, holdt han strax op at spøge.

„Hvad jeg veed," sagde han. „Jh nu, jeg veed for Exempel, at der kommer et ungt Menneske her jævnlig i Huset, er saa at sige opvoxet med Vilhelmine, og synes ikke at mishage hende. Det er alt, hvad jeg veed, lille Broer."

„Saa!" brummede Majoren og gik op og ned af Gulvet.

„Og hvad er det for et Menneske," spurgte han efter et Ophold.

„En brav Karl, Broer. Paa min Ære, ret brav. Duelig og flittig. Men det gaaer ham, som flere duelige Folk, han kan ikke blive til noget."

„Det gior mig ondt for ham.

„Mig i Sandhed ogsaa! — Jeg kan oprigtig sige dig, kiære Steinau, havde det Menneske Formue, var han halvveis i Stand til at føde en Kone, ingen anden var da blevet min Svigerson. Men saa — Tænk bare, i syv Aar har han tient og har med Nød og Neppe bragt sin Gage til to hundrede Daler; og Gud veed, om han i ti Aar til kan bringe det videre; thi han har ingen Protektion, og er for stolt til at betle om nogen?

„Det kan jeg lide af ham."

„Op-

„Oprigtig talt, det er just det, der har indtaget mig for ham. Han siger: Naar jeg giør min Pligt, behøver jeg ikke at giøre krum Ryg for noget Menneske, og Skurker og Æsler, som ikke vil eller kan vurdere mine Evner, vil jeg ikke have at takke for min Lykke."

„En brav Karl, paa min Ære, jeg gad kiendt ham."

„Ja du skal nok lære at kiende ham, Broder. Vidste jeg ikke Knegten var god og retskaffen, troer du saa, jeg lod ham have Adgang i mit Huus?"

„Du var da fast overtydet om, at denne Adgang har været uden nogen Følger?"

Uden Følger. — Hvordan mener du det, Broer?"

„Jh nu — jeg mener — du maae ikke forstaae mig urigtig. Jeg mener, uden Følger for din Datters Hierte."

„Det har jeg jo alt sagt dig. En Smule har det maaskee gnistret! maaskee er der endnu en Gnist tilbage; men brændt har det ikke. I det mindste kan jeg indestaae dig for, at det visselig ikke er kommet til nogen formelig Kierligheds-Erklæring mellem dem. Jeg har altid havt dem i Øiesyn; men jeg har dog aldrig ladt dem mærke, jeg gav Agt paa dem, det faldt dem da intet Øieblik ind, at skiule det mindste for mig. See, Broer, det er et got Konstgreb, naar man vil have ærlige Folk omkring sig; thi jeg troer, naar det meest retskaffne Menneske mærker, han har mistet sine Foresattes Fortrolighed, holder han det

ikke længere Umagen værd at fortiene den. Og jeg er fuldkommen overbeviist om, at de fleste Forældre og Herskaber fordærve deres Børn og Tieneſtefolk juſt derved, at de ere for mistroiſke mod dem, og vil være alt for kloge og alvidende; thi netop derved hielpe de dem først paa Snigveie, som de ellers aldrig havde fundet."

„Meget rigtig, Broer."

Majoren gik en god Stund op og ned af Gulvet.

„Og hvad hedder han?" ſpurgte han saa igien.

„Han hedder Adolf."

„Adolf — Adolf — Det forekommer mig, som jeg kiendte denne Adolf."

„Han er ansat ved Toldvæsenet."

„Ja rigtig. Ham erindrer jeg. Han kommer hvert Aar paa mine Godſer. Ja, ja, ham kiender jeg ret got. Det er da ham? En retſkaffen og duelig Karl. — Ja, ja, ham kiender jeg. Hm! hm! det er altſaa ham?"

Majoren gik endnu noget frem og tilbage; brummede ſnart et hm! hm! ſnart en Viſe i Skiægget; tog derpaa et Lys, ønſkede ſin Ven Raveſtein en god rolig Nat, og gik til Engs.

Dagen efter ſtod han i Vinduet. Vilhelmine ſyede, og Raveſtein ſov.

„Hvad Pokker! Der gaaer jo Adolf! ſagde Majoren lige med eet, og lukkede Vinduet op.

Den troſkyldige Vilhelmine gik i Fælden.

„Hvor? hvor?" raabte hun, foer op fra Bordet, og ſaae ud paa Gaden. Der

Der var ingen menneskelig Figur at see eller høre paa Gaden, som havde mindste Lighed med Adolfs Figur; men Majoren vidste nu saa nøie, hvad han vilde vide; thi Vilhelmine blev saa rød som Skarlagen. Om det opvakte eller skuffede Haab var Skyld deri, veed jeg ikke.

Han lod imidlertid, som han slet intet mærkede, lukkede Vinduet gandske koldsindig med de Ord: „jeg saae feil," og spadserede frem og tilbage i Værelset.

„Kiender de og den Adolf, jeg meente?" spurgde han.

„Den, jeg kiender, er ved Toldvæsenet," svarede hun gandske sagte.

„Rigtig, det er den samme. — Han kommer hvert Aar ud paa mine Godser. Det er en brav Karl; Man maae ret holde af ham."

„O ja! gandske vist."

Vilhelmine udtalte disse Ord med saa megen Varme, i en saa deeltagende Tone, at hun selv blev bange derved. Hun slog Øinene ned, og hæftede Læberne saa tæt sammen, som om hun vilde lukke for hver Lyd. Og alligevel havde hun gierne sagt en heel Deel til sin Adolfs Roes; thi hendes Hierte var saa fuldt, saa fuldt! Og det er heller ingen Under. I al den Tid, Majoren havde været i Huset, det vil sige, omtrent saalænge som hun havde været forlovet med ham, var Navnet Adolf ikke nævnet af nogen. Det var heller intet Under, naar man betænker, Majoren først fra i Gaar af vidste, at dette Navn var i en

vis Kours i Huset, og at den gamle Naveſtein havde ſine Aarſager for ikke at nævne dette Navn i hans Datters Nærværelſe. Og at Vilhelmine ikke havde nævnet ham, er ſandelig ligeſaa lidt Under. Det gode Barn havde ikke tordet hvidſke ſig dette Navn i Øret i ſin eenſomſte Eenſomhed. Og nu ſkulde Majoren net op være den første, der udtalte dette Navn i hendes Nærværelſe. Hvorfor juſt han? Hvorfor ſkulde han berøre den Streng, ſom nødvendig maatte frembringe en Diſſonans i nærværende Brudeharmonie? At dette Tilfælde havde en beſynderlig Virkning paa Vilhelmine, en Virkning, ſom bedre lader ſig føle end beſkrive, det er, ſynes mig endnu meget mindre Under, end det foregaaende.

Majoren ſpillede ſin Rolle ſaa got, at endog den ſkarpſindigſte Tilſkuer ſkulde ſvoret paa, han ikke anede det allerringeſte af hvad der foregik hos Vilhelmine.

„Apropos, ſøde Pige:" begyndte Majoren igien. „vi har endnu ikke bragt Hovedſagen i Rigtighed imellem os. Siig mig dog, naar ſkal egentlig Brylluppet være?"

Vilhelmine fandt dette Apropos ikke mindre end Apropos; og tager jeg ikke feil, vilde det ſket ikke være lettere for nogen af mine Læſerinder at finde et Apropos deri. Imidlertid følte hun ikke desmindre, at en vel opdraget Brud maae give ſin Brudgom et Svar paa ſaadant et Samvittigheds-Spørgsmaal. Men det var net op deri det ſtak. For al Verden kunde hun ikke faa ſine Læber fra hinanden, og hendes Tunge var ſom bunden.

Ma-

Majoren lod sig ved hendes Taushed ikke bringe af Ligevægt.

„De maae ikke tage mig det ilde op, gode Pige," blev han ved, „at jeg er saa" paatrængende; men betænk, jeg har ingen Tid at give bort; thi med hver Time bliver jeg ældre. Det skeer og for deres Skyld at jeg haster. Nøle vi længe, staaer de Fare for at faae en gammel Mand. Den Tanke qvæler mig desuden ofte, naar jeg sætter dem ved Siden af mig, at jeg er for gammel for dem. Falder det ikke ogsaa undertiden dem ind?"

Majoren sagde det paa saadan en egen lunefuld Maade, og derover geraadede den staklels Vilhelmine endnu i større Forlegenhed. Alt hvad hun kunde bringe frem, var et tvunget ængstligt: „Aldeles ikke;" som i sig selv ikke var meget oprigtigere end det: „Aldeles ikke," som man svarer en, der besøger os i en ubeleilig Tid, og overfalder os med et: „Jeg opholder dem dog ikke fra noget vigtigere."

Den gamle Navestein var just vaagnet op af sin Middagssøvn, og da han saae paa sin Datters Ansigt, at der var foregaaet noget Overordentligt, spurgte han, hvad der taaltes om?

„Om vort Bryllup," svarede Steinau. Jeg bad Vilhelmine selv bestemme Tiden."

„Hvad det ogsaa er for en Prætension!" udbrød denne." En Pige tør i slige Tilfælde intet bestemme! Det er mod Skik og Brug. Du maae bestemme det. Hun har i det høieste Lov til at gisre

Indvendinger; men det skeer og blot pro Forma, fordi det er Skik; thi i sig selv vil de alle jo før jo heller staae for Brudeskamlen. Derfor, naar er det dig beleiligst?"

„Mig? Mig er det altid beleiligt. Men oprigtig talt; saa vilde jeg helst have det i næste Uge. Og saa viiste man mig en stor Artighed, om Brylluppet maatte staae paa mit Gods, Fiskebæk."

„Du vil da ikke have mig til Bryllup?"

„Hvorfor ikke? Det er saa got Veir, som man kan ønske sig. Dine Omstændigheder er taalelige, og jeg har en Vogn, hvori man kiører, som i en Seng. Reisen er endt paa en Dag og den sunde Landluft vil holde dig skadesløs for en lille Strabads. Jeg indestaaer dig for, du lever to Aar længere, naar du faaer tilbragt en Sommer derude. Og finder du det der, som du ønsker, kan du altid blive der. Du vil overalt befinde dig bedre der, end i denne qvalme Bye."

Ravestein gjorde ikke flere Indvendinger, og Vilhelmine, som en lydig Datter vovede ikke at giøre nogen, Majoren gik da med begges Samtykke til sin Kommissionær, og lod ham føie behørige Anstalter.

Jeg vil ikke indlade mig i udførlig Beskrivelse over de otte Dage, som forløbe derimellem; thi egentlig indtraf intet mærkværdigt i den Tid. Den stakkels Vilhelmine var i bestandig Strid med sit Hierte. Det lod ordentlig, som Navnet Adolf var blevet dette Hierte mere dyrebart, siden Majoren havde udtalt det;

thi

thi det var siden den Tid meget oprørsk. Hun giorde sig al optænkelig Umage af Verden for at snakke sig det ud. Hun opledte de bedste Sider af sin Skiæbne, og da det ikke manglede hende paa Forstand, kunde det ikke være hende vanskeligt at finde ret mange gode Sider, da den virkelig havde mange saadanne, skiønt Sværmerie og Lidenskab vel kunde have meget at indvende. Da dette virkelig var lykkedes hende, at samle alle disse gode Sider og at sætte et behageligt Billede sammen deraf, da allerede dette Billede begyndte at blive interessant for hende og staae hende an, sneg med et Adolfs Billede sig frem, og man vil tilstaae mig, at der for nærværende Tid ikke var noget Syn, som i hendes Tilstand kunde være behageligere.

Majoren blev stedse sig selv liig; hans Humeur var altid det samme. Han var ikke paahængende; men viiste hende al muelig Opmærksomhed, og han vidste at giøre det paa saadan en god Maade, at hun imellemstunder for et Øieblik bildte sig ind, hun var forelsket i ham; men desværre altid kun et Øieblik.

Den gamle Ravestein havde aldrig befundet sig bedre end nu. Det var, ligesom hans Vilhelmines Forsørgelse, hvilken han saa længselfuld havde ønsket, gav ham nye Kræfter.

Majoren havde bragt alt Nødvendigt i Orden. Dagen, som var bestemt til Afreise, kom, og man reiste. Steinau meente, at Veien til Godset dog nok vilde være for lang til en Dag for hans Ven Ravestein. Man laae derfor om Natten paa Semberg, et Gods,

som og hørte Majoren til, og laae to Miil fra Fiskebæk. Han havde giort Anstalterne saaledes, at man næste Dag i fuld Brudestads skulde kiøre lige til Kirken for at vies.

Den anden Dag kom, og Vilhelmine trak sin Brudekiol paa i en Slags Feber, som havde noget mere end Uroe; men intet mindre, end den søde, velbystige Uroe, som følger Brudefeberen.

Hun sad i en Slags Bedøvelse i Vognen, hørte og saae intet af det, der foregik deri, alene Synet af Kirketaarnet i Fiskebæk bragte hende til sig selv igien, men saa begyndte hendes Hierte at banke saa hæftig, som om Brystet skulde gaae i tu, og da hun ved Kirkedøren skulde staae ud af Vognen, maatte hun holde sig ved Majorens Arm for ei at synke til Jorden.

Efter Majorens Anordning vare alle her forsamlede til Bryllup. I Forveien maae jeg erindre, at Befalingen til disse Anstalter først for fire og tyve Timer siden var kommet til Forvalteren, og at Majoren ikke engang havde sendt Præsten Navnet paa sin Brud. Man tænke sig derfor alle Tilstædeværendes Nysgierrighed for at faae at vide, hvem Bruden var? Alle trængde og trykkede, for at komme til at see hende.

Mellem de Tilstædeværende var ogsaa Adolf, som i de Dage opholdt sig paa Godset, og efter Majorens udtrykkelige Befaling var indbudet til Bryllup. Ogsaa han kom nærmere for at see denne Brud. Og hvem saae han da? Vilhelmine. Og hvem faldt i Af-

magt

magt ved at see ham? Vilhelmine. Og hvem løb ud af Kirken, som Pokker var ham i Hælene? Adolf.

Majoren overlod Vilhelmine til nogle Fruentimmers Omsorg, som havde taget fat paa hende, og ilede efter Adolf. Han havde ondt ved at indhente ham, og endnu mere, ved at bringe ham tilbage. Vilhelmine var imidlertid kommet til sig selv igien. Majoren bød hende sin Arm og førde hende til Alteret; mere død end levende gik hun ved hans høire Side, og ved den venstre gik Adolf, som Majoren ikke slap. I hele Kirken herskede en høitidelig Stilhed. Alle vare begierlige efter at vide, hvad Udfald dette sælsomme Optrin vilde faae?

„Det er nu Tid, kiære Adolf, vi to bytte Roller," begyndte Majoren, i det han lagde Vilhelmines Haand i hans. „Vær de Brudgom, og jeg vil forestille Deres Fader. Jeg troer saaledes vil det bedre skikke sig. Og de, gode Vilhelmine, vil formodentlig ikke være misfornøiet med Byttet? Da jeg fattede det Forsæt at ægte dem, havde jeg deres Lykke og deres brave gamle Faders Rolighed for Øine. Jeg holdt deres Hierte for frit, og saa havde det maaskee lykkedes mig at faae dem til at glemme deres Mands Alder og hans Næse af Vox. Jeg mærkede meget got, hvormegen Magt de brugde for at modtage mit Tilbud, hvormegen Umage de saa giorde dem for at skiule det for mig. Jeg saae hver Kamp i deres skiønne Siel. Jeg saae, at den gode Datter anvendte alt paa at berolige sin Fader og qvæle en Lidenskab, som dog havde slaaet alt for dybe Rødder i hendes Hierte. Jeg

Jeg vilde foragtet mig selv, om jeg havde været i Stand til at trænge mig ind mellem to Personer, som saa aldeles ere skabte for hinanden. Der, tag deres Adolf. Han fortiener en retskaffen og brav Kone, det kan jeg staae dem inde for; thi jeg har klare og tydelige Beviis for, at han er en brav og retskaffen Karl. Og siden jeg nu engang har besat Faderens Plads hos dem, kiære Adolf, saa har de her Skiødet paa Godset Semberg med alle sine Indkomster, for dem og Arvinger, og tillige Afsked fra deres Tieneste, hvilken jeg har udvirket for dem. De er desuden ikke skabt for denne Post. Lad os hellere være sammen og udgiøre en Familie. Jeg drager med jer, Børn, hvorhen I vil, paa Landet eller i Byen. Seer de, kiære Vilhelmine, de bliver mig ikke qvit endnu. Er jeg ikke deres Mand, vil jeg i det ringeste være deres Svigerfader. De vil dog tage dem lidt af Deres Svigerfader, naar han behøver deres Hielp?"

Jeg vil smukt holde mig fra at afskildre, hvad der foregik hos Vilhelmine, Adolf og Ravestein. Saa meget vil jeg kun sige, at den gamle Ravestein omfavnede sin nye Svigersøn med Glædestaarer, og at Præsten, der var en god fornuftig Mand, med vaade Øine, puttede nu Brudevielsen, som han havde sat sammen, og var i Færd med at skulle holde, i Lommen; thi han paastod efter den Tale, Majoren nylig havde holdt, at han var langt større Taler, end han, og han selv vilde da giøre slet Figur, og jeg troer han havde Ret.

Den gamle Ravestein døde to Aar derefter i sin Datters Arme, der nu havde giort ham til Grandpapa. Nu har hun fire vakkre Børn, paa hvis Opdragelse den brave Adolf anvender al sin Omhu. De udgiøre den lykkeligste Familie i Verden, og Major Steinau forsikkrer mig, at i de tretten Aar, han har levet med dem, har han ikke havt et eneste misfornøiet Øieblik.

Jeg har denne Fortælling fra denne agtværdige Mands egen Mund. Jeg kunde ikke holde mig fra at udbryde i Lovtaler over den Ædelmodighed han havde viist mod de unge Folk.

Ei hvad Ædelmodighed, „svarede han mig heel kort." Jeg har ikke giort andet, end handlet fornuftig. See kun engang paa Konen. I hendes er og tredivte Aar er hun endnu saa smuk som en Engel, og rask som en Hiort. Og see saa mig gamle Krøbling paa otte og halvtreds. Ja havde Strabadserne ikke været. En gammel Karl, der tager en ung Kone, begaaer en stor Narrestræg; men veed han, at hun har givet sit Hierte til en ung og smuk, saa — — saa veed jeg ikke ret hvad jeg skal kalde saadan en Æsel. — Kiære Ven. „lagde han til paa en snorrig Maade, og greb sig om Næsen. „Jeg tænker en honet Karl kan vel have nok i een Vornæse."

Bidrag til Negernes Characteristik.

I.

Quaschi.

Trods alle de ufordeelagtige Omstændigheder, som nedtrykke de stakkels Negere, viise dog mange af dem en Ædelmodighed, en Høihed i Sielen, som vilde giort en Spartaner Ære. Denne Sandhed kan bekræftes ved en Handling, som har tildraget sig for en tredive Aar siden, og som ikke er saa let at finde Navn til. Paa Handlingens Tilforladelighed er der ei at tvivle.

Quaschi blev opdraget i sin Herres Familie tillige med ham, og som hans Legekammerad. Da han besad fortrinlige Evner, giorde hans Herre, da han arvede Plantagen, ham til Opsynsmand over de Sorte. Han beholdt den samme Kierlighed for sin Herre, som han i Barndommen havde næret for ham, da han var hans Legekammerad, og den Ærbødighed, han nu følte for ham, som sin Herre, blev forsødet ved den Kierlighed, som Erindringen om deres Børneaars Fortroelighed underholdt i hans Hierte. Han vidste slet ikke af nogen egen Interesse, og saa ofte hans Herre var fraværende, fordoblede han sin Flid, paa det hans Sager ikke skulde tage Skade ved hans Fraværelse. Kort, her var det ømmeste, men stærkeste og efter al Anseelse det uløseligste Baand, som nogensinde kan knyttes mellem Herre og Slave.

Skiøndt

Skiønt Herren havde Dømmekraft nok til at indsee, om man tiente ham vel, og Politik nok til at bedømme got Forhold, var han dog uforsonlig; naar man begik Feil; og fandt han kun Skin af Mistanke, var det ham et tilstrækkeligt Bevis om Forseelse. Quaschi kunde ikke retfærdiggiøre sig til hans Fornøielse angaaende noget, der var tildraget sig mod Lovene paa Plantagen, og blev da truet med en skammelig Straf af Tampen; og han kiendte sin Herre for vel til, at han kunde tvivle om denne Trusels Opfyldelse.

En Neger, som har naaet sin mandlige Alder, uden at have faaet Hudstrygelse ved Skuffkarren — thi sielden er nogen saa lykkelig — især naar han udmærker sig blandt sine Kammerader, ved en eller anden fortrinlig Egenskab, er meget stolt af, at hans Hud ikke er stribet af Pidsken; og han giør sig mere Umage og anvender større Flid for at undgaae disse Karrepidsk, end vores Pøbel for at undgaae Galgen. Det er ikke usædvanligt, at en god tro Neger myrder sig selv, fordi en Laps af Opsynsmand hudstryger ham formedelst en Bagatel, som ham synes, eller af Kaprice; eller truer ham med Svøben, uden han fortiener det. Quaschi skyede derfor intet mere end denne Skiændsel, og listede sig uformærkt bort, for at undgaae den.

Det er sædvanligt, at Slaver, som frygte for at blive straffede for en Forseelses Skyld, eller formedelst Herrens Kaprice, da gaae hen til en af Herrens Venner, og bede ham bringe sig hiem og lægge et got Ord ind for sig. Dette findes saa tienligt, at menneske-

lige

lige Herrer glæde sig ved, at de under Forevending af saadan en Bøn kan tilgive, og ofte selv foranstalte den, paa det de kan ophæve den Nødvendighed at straffe Smaating; da Klogskab ellers forbyder dem at lade en bekiendt Feil gaae hen uden Straf; derimod paa denne Maade bekræftes Skinnet af Autoritæt og Tugtelse, uden dens Strænghed. Quaschi gik derfor bort, besluttede at skiule sig, og redde sin Huds glimrende Ære under Beskyttelse af denne Vane, indtil han kunde finde en Talsmand. Han lurede imellem sin Herres Negerhytter, og hans Medslaver havde alt for megen Ære, og alt for stor Agtelse for ham, til at de skulde røbe hans Smuthul for deres Herre. Det er næsten umueligt i noget Tilfælde at bringe en Slave til at angive en anden; saameget mere Ære besidde de, end en Europæer af ringe Stand.

Følgende Dag blev der givet en Fest i Anledning af Herrens Brodersøns Fødselsdag; og Quaschi haabede, for første Gang at blive lyksalig i at opnaae sin Begiæring, formedelst det gode Lune, denne Fest vilde sætte hans Herre i; men førend han kunde sætte sit Forehavende i Værk, og maaskee just, som han vilde gaae ind for at udvirke sig Forbøn, traf han paa sin Herre, der gik i Marken. Saasnart Quaschi saae ham, tog han Flugten, og hans Herre, der var en stærk Mand forfulgte ham. Han naaede ham, og ligesom han udrakte sin Arm, for at tage fat paa ham, styrtede Quaschi over en Steen. De faldt begge to, og traktes nu om, hvem der kunde faae den anden underst; thi

Quaschi

Quaschi var ligeledes en stærk Mand, og hans høiere Geist gav hans Arm nye Kræfter. Endelig efter en haard Kamp, hvori begge vexelviis havde været baade ovenpaa, og underneden, kom Quaschi til at sidde paa Herrens Bryst, hvilken nu næsten var uden Aande, og holdt ham deels ved sit Legems Byrde, deels ved sine Arme og Been, saa fast, at han ikke kunde røre sig af Stedet. Herpaa drog han en skarp Kniv frem, og mens hans Herre laae der hielpeløs og skiælvende i den skrækkelige Forventning, tiltalede han ham saaledes: „Herre! jeg er fra Barnsbeen opdraget med Jer, som Barn var jeg Jeres Legekammerad; Jeg elskede jer, som mig selv; jeres Fordeel har altid været mit ivrigste Ønske og Arbeide; Jeg er uskyldig i den Mistanke, I har til mig; havde jeg end været skyldig, maatte dog min Hengivenhed for Jer skaffe mig Forladelse; Alligevel har I fordømt mig til en Straf, hvoraf jeg min hele Livstid skulde bære Mærker; kun paa denne Maade kan jeg undgaae den." Ved disse Ord stak han af alle Kræfter Kniven i sin Hals og uden at give en Lyd fra sig, faldt han ned hos sin Herre, hvilken han bestænkede med sit Blod.

Havde dette Menneske havt en god Opdragelse: havde man lært ham noget om sin Vigtighed, som Medlem af Selskabet, var han vant til at agte sin Fordring paa Menneskelighedens indvortes Rettigheder og nyde dens Besiddelse; lod sig det da ikke tænke, at han var bequem til at giøre Fremskridt i Religionskundskab, Fornuftunderssøgelser og Konstens Værker? El-

ler lader det sig vel forsvare, at et Menneske, der under Slaveriets haarde Tvang har erhvervet sig en Fiinhed i Tænkemaade, som Sproget ikke veed at give Navn, og som en stor Mængde af kultiverede Mennesker ikke kan opnaae, at dette Menneske ikke skulde have Evner nok til at lære Konster og Videnskaber, hvilke dog, som daglig sees, kun alt for ofte parres med en krybende, nederdrægtig og slavisk Siel. Det er sandelig ei rimeligt at troe.

2.

Joseph Rachel.

Følgende Fortælling beviser, at alle Hiertets ædlere Egenskaber ikke blot ere en Eiendom for de Hvide.

Josef Rachel, en Neger, var Kiøbmand i Barbados; han drev fornemmelig Smaahandel, og var saa ærlig og god at komme til Rette med, at hans Huus altid var proppet fuldt af Kiøbere, skiønt Byen forresten var fuld af Kramboder. Folk, der have med ham at giøre, har fundet ham meget tienstagtig og redelig. Naar nogen ikke vidste hvor de skulde faae et eller andet Slags Vare, giorde Joseph sig al Umage for at skaffe dem, og forsynede ham dermed uden Profit. Kort, hans Karakter var saa retskaffen og hans Opførsel saa brav, at de bedste Mennesker viiste ham en Agtelse, som de ofte nægte Folk af deres egen Farve, naar de ei ere velsignede med samme Hiertets Godhed.

I Aa-

I Aaret 1756 opkom en Ildebrand, som lagde en stor Deel af Byen i Aske, og ødelagde mange af Indbyggerne i Bund og Grund. Lykkeligviis boede Joseph i et Qvarteer, som Ulykken ei ramte, og viste sin Taknemmelighed derfor ved at lindre sine Medmenneskers Nød. Blandt dem, som havde mistet alt sit i Ildebranden, var en Mand, hvis Familie havde giort Joseph got i hans yngere Aar. Denne Mand havde ved alt for giestfrie Huusholdning — en Feil som er temmelig almindelig i Ostindien — endog før Ildebranden bragt sine Omstændigheder i Uorden, og da hans Formue bestod i Huse, blev han ved dette Tilfælde gandske ruineret; siden han intet fik rædet, uden de Klæder han havde paa Kroppen. Blandt de almindelige Klager over Elendighed og Mangel, som opvakte Josephs Medlidenhed, tildrog især denne Mands ulykkelige Tilstand sig hans Opmærksomhed. Den Lidendes retskafne Tænkemaade og det Joseph skyldte hans Familie, vare særdeles mægtige Bevæggrunde for ham til at behandle denne, som Ven.

Joseph havde en Obligation af ham paa tredsindstyve Pund. „Ulykkelige Mand, sagde han, og tog den frem," heraf skal ikke giøres Brug mod Dig. „Gud give, du lige saa let kunde bringe alle dine andre Sager i Orden. Men hvo kan forsikkre mig om, at jeg altid beholder dette Sindelag? kan ikke Lyst til Vinding, især naar Tidens Længde har giort din Ulykke gammel, med stærk Kraft komme tilbage igien, og overvælde min Følelse af Menneskelighed? dog, derfor

er Middel. Aldrig skal du tage din Tilflugt til en Vens Bistand imod min Gierrighed? hermed stod han op, gav Ordre til at uddrage Mandens Boggield, der beløb sig til noget anseeligt, stoppede derpaa sin Pibe, satte sig rolig ned, lagde Obligationen sammen og tændte Piben derved. Mens Regningen blev uddraget, røgede han sin Pibe i en Sindstilstand, som en Monark kunde misundt ham. Da den var færdig, gik han hen til sin Ven, med den qvitterede Regning og den halv forbrændte Obligation i Haanden. Saasnart han kom ind rækkede han ham disse Papirer, sigende: "Min Herre! Deres Ulykke har rørt mig meget; Forbindtligheden, deres Familie har paalagt mig, er Aarsag i, at jeg betragter hver Green af den, som om den tilhørte mig. Jeg veed, de ikke er i Stand til at kunne betale deres Gield, og at dette foraarsager dem mere Kummer end Tabet af deres Eiendom. Paa det de nu ikke skal være bekymret for min Skyld, leverer jeg dem her deres Regning qvitteret og Resten af Obligationen. Den Fornøielse, jeg føler ved Tanken om, at jeg har giort min Pligt, betaler mig rigelig; og jeg beder dem, blot at anseе dette som en lille Prøve paa, hvor lykkelig jeg vil være, saa ofte de giver mig Leilighed til at giøre dem nogen Tieneste." Man kan let forestille sig, hvad Manden følte ved denne ædelmodige Behandling, og hvormeget hans Siel maatte vorde styrket til at arbeide mod Ulykken. Han fik siden et lidet Embede i et Fort og levede paa en gandske anstændig Fod.

Men

Men hans Geistfrihed forlod ham ikke, endog da han ei var mere i Stand til at stille den tilfreds. Ofte indbød han fem eller sex Bekiendtere for at tilbringe Aftenen hos sig, naar han ikke engang havde et Lys i Huset, som han kunde lade tænde for dem. Naar hans Tiener saae ham komme hiem med saadant Selskab, og fik Befaling at giøre Anstalter, ligesom da han var i Velstand, vidste denne ikke bedre end at løbe hen til Joseph, og sige ham, at de og de Personer skulde spise hos hans Herre om Aftenen. Paa Øieblikket stod Punsch og Viin af bedste Sort paa Bordet, som om det var kommet der ved Troldkonster; og strax efter kom Josephs Tienere, som bragte et vakkert Aftensmaaltid og opvartede Selskabet. Alt dette skede uden mindste Haab om Giengield, blot for at stille sin Taknemmelighed tilfreds og holde sin Ven i Kredit. Og vil nogen understaae sig til, med Foragt at see ned paa en Mand, som viser saa megen Godhed, fordi hans Hud er sort?

I følgende Fortælling vil Joseph maaskee bedre behage nogle Læsere. En vis Oberst, den suurfittigste Krabat under Solen, pleiede altid i Josephs Bod at spørge om Kakao, under Forevending at ville kiøbe; han tog altid saamange, han kunde have i Lommen med til Prøve. I Begyndelsen var Joseph i Forlegenhed for, hvad han skulde giøre. Han vidste, at hans Vidnesbyrd for Retten ikke engang for en Skillings Værd, blev antaget mod nogen Hvid, siden han var en Neger. Men da Obersten blev ved i hans Muserie, tabte han

endelig Taalmodigheden ved at see sin Kakao daglig tage af, uden at faae det ringeste derfor. Han leiede derfor en Hvid til Bodsvend, og befalede ham at afveie en Sæk Kakao, og giemme den for sig selv, for deraf at levere Obersten, saasnart han kom. Obersten fik snart tømt Sækken, og nu leverede Joseph ham Regningen. Obersten blev vreed, bandte og truede, til han nær havde mistet sin Aande, hvorpaa Joseph fortalte ham gandske rolig, hvad Forholdsregler han havde brugt. Hans Gnieragtighed forskrækkede ham med Omkostningerne ved en Proces, og forestilte ham, at han, siden han saa smukt havde ladet sig fange, nu ikke kunde handle klogere, end betale Pengene. Ved denne uskyldige List blev Josef fri for Oberstens Prøvebesøg.

3.

Den ædle Slave,

eller

hvad er Menneskет, og hvad kan det ved Omstændigheder blive?

Saaledes spørge vi ofte os selv, naar vi i det Hele giennemtænke Menneskelighedens Historie, eller og nøie betragte visse enkelte Begivenheder deri, som umodstaaelig overtyde os om, at tusende Kræfter slumre i Menneskет; men kunde og slumre evig, om ikke

ikke særdeles Anledninger kalde dem fra det blotte muelige til det virkelige. En nøiagtigere Kundskab om Oprindelsen af Love, Konster og Videnskaber, eller med et Ord: ret en udførlig Historie om alle de menneskelige Følelser, vi ikke har, og maaskee heller aldrig faae, vilde bringe denne Forestilling hos os til den største Grad af Tydelighed, og tillige opfylde os med Beundring og Ærbødighed for Guddommens viiseste Foranstaltninger. At samle alle de Erfaringer, som i det almindelige Liv tiene os til Udvidelse af vore Kundskaber om den menneskelige Siels Natur, dens store Anlæg, og dens aldrig udslettelige Spor af sin høie guddommelige Oprindelse bliver imidlertid den behageligste, lærerigeste Beskiæftigelse, og dertil bedst lempet efter vor egen Interesse. Ved i den Henseende at giøre en Slaves rørende Historie bekiendt, faae Læserne en viid Udsigt til Betragtninger over Ting, som fortiene vor Opmærksomhed saameget mere, som vi maaskee hidtil har viist os ligegyldige derved.

Stedse beundre vi Exempler paa Ædelmodighed, som Alderdommen fremstiller os i berømte Mænds Levnet, skiønt der mangler os den Fordeel, selv at være Øienvidner, og selv at kunne prøve og undersøge. Vi maae som oftest troe, og ikke sielden holde det for Sandhed, som en Forfatters Partiskhed eller Konst bidrager, til at forskiønne et Malerie. Vi forbauses derfor oftere, end vi føle Drivt til Efterfølgelse, fordi den overdrevne Storhed i Exemplet fordunkler vore Evner alt for meget, og efterlader en vis Følelse af

Svaghed og Ubuelighed hos os. Samtidige Exempler af det Slags maatte formedelst den deraf formodede Nytte være mærkværdigere hos os end hine, og man forraader den største Utaknemmelighed mod sin Tidsalder og sine jævnaldrende; man forraader den latterligste Stolthed, om man foragter disse Exempler, fordi de ere indfødte eller leveres os af saadanne Mennesker, som ikke bære Purpur, og ikke glimre i gyldne Kieder. — Dog, for et følende Hierte er det umuligt, ikke at blive rørt, naar man seer de ubedrageligste Kiendetegn paa den ædelste Samvittighed, den stærkeste Tillid til Guddommen, og en gandske rolig Hengivenhed i de største Lidelse, endog i Dødssmerter, hos et Menneske, der, hindret ved sin bedrøvelige Skiebne, ikke ret kunde uddanne denne Følelse, men ikke heller undertrykte den, og ikke ved andres Haardhed imod den, lod sig selv giøre haard og ufølsom. — En Slave — o at der endnu gives Mennesker, som man maae kalde saaledes! — kom til en Bye i Tydskland og blev indviklet i Strid, hvor en af hans Kamerader mistede Livet, ikke for en af sine Brødres Hænder, men ved et ulykkeligt Tilfælde, som nøiere Undersøgelse tilsidst opdagede. Lovene, for hvilke en Slaves Liv er lige saa helligt som den frie Mands, fordrede Fyldestgiørelse; man indstævnede dem, der havde havt meest Deel i Striden, og en af disse offentlig anklagede Ulykkelige traadde frem for Dommeren med en Frimodighed, som fortiener saare Beundring, da Frygt stedse er et Folks Karakteer, som sukker under Despotie, og sagde:

sagde: „jeg har nu seet den Døde; jeg har ellers aldrig kiendt ham, og han har aldrig været min Ven eller Fiende: jeg veed ikke om han er dræbt af mig, da jeg og mine Brødre ikke, vare os selv mægtige; men forlanger Retfærdigheden her det —, velan! skee Guds Villie; jeg vil døe og jeg skal igien komme til den Gud, der har skabt mig." Hans Foredrags Maade formerede utrolig Indtrykket af denne korte Tale, som flød af Hiertets Fylde. I hans Ansigt fandtes ingen Mine, som et Skarns eller en Morders; alle hans Træk henfløde i Vemod, og viste den inderligste Medlidenhed og Hiertets smerteligste Følelse over, at han maaskee havde dræbt en Uskyldig.

Skal man af denne Slaves Forhold slutte til hans Siels Anlæg. Findes vist i denne Begivenhed et stærk Beviis for oven anførte Sætning. Man tænke sig dette Menneske i en Forbindelse, hvor hans Forstand og Hierte blive saa uddannede, som hans nærværende Tilstand havde forhindret det; maaskee var hans Navn blevet antegnet i de Aarbøger, som anbefale os Erindringen af Menneskeslægtens Velgierninger. Og er nu han og hans Brødre ingenlunde, hvad de kunne være, forleder ofte deres Elendighed dem til saadanne Handlinger, som ere vanærende for Menneskeligheden; har vi dog ingen Ret til at foragte dem. De føle blot Livets Byrde uden at smage vore Glæder; de synes ligesom at være bestemte til at sørge for vort Overflod, og i det vi erholde det ved dem, beskiemme de os ved deres Nøisom-

hed. Men blive de ikke og derved anbefalede til vor Agtelse og Kierlighed, at de have samme Oprindelse, lignende Haab og lige Udsigter med os! — Denne veltænkende Slave har beviist os, at og de kan besidde de fineste Følelser, og derom vidner mangen anden god Handling, som de i al deres Trang udøve; deres Troskab for deres Herre, deres Iver i Religionen, Jævnhed i Sæder, ja endog deres særdeles Glæder, hvori de trolig holde sig til Naturen. —

4.

Thomas Fuller.

I Aaret 1788 læste man i de offentlige Tidender et Brev fra Doktor Rusch i Philadelfia til en af hans Venner i Manchester.

Jeg arbeider nu for det philosofiske og litterariske Selskab i Philadelphia, paa en Historie om en Neger i Maryland, der besidder en beundringsværdig Hukommelse. En Reisende, der vilde sætte ham paa Prøve, spurgte ham: hvormange Sekunder en Olding paa 70 Aar, nogle Maaneder og Uger, havde levet? inden halvanden Minut havde Negeren giort Regningen i Hovedet, og sagde ham Facit. Den Reisende tog Pen og Papiir og regnede selv, fandt Negerens angivne Tal for høit og sagde ham, hvormeget han havde forregnet sig, Min kiere Herre, svarede Negeren,

de

de har formodentlig glemt at regne Skudaaret med? og saaledes var det virkelig. Den Reisende regnede nok engang, og fandt Negerens Sum fuldkommen rigtig. Denne Slave, er født i Afrika, heder Thomas Fuller og tilhører Mistriss Cox.

Den anden December 1788 lod en ung Neger, 9 Aar gammel, ved Navn Georg Friderik August Bridgetover sig høre i Cleve som Virtuos paa Violin, og fik almindeligt Bifald. Han har lært hos Haydn i Vien og Schik i Mayns, taler forskiellige Sprog, har den fineste Levemaade, og intet af Negerne uden Figur og Farve.

5.

Negeren Makandal.

Negeren, hvis Liv her fortælles, var hverken Mohamed eller Cromwell; men man kan slutte af, hvad han foretog sig til det, han vilde foretaget sig, om han havde været i samme Omstændigheder, som disse ærgierrige Sværmere. For at sætte det Skrækkelige og Farlige i hans Anslag i sit rette Lys behøver man ikke at forstørre Sandheden. I en Tid af fem og tyve Aar skiælvede St Domingo ved Navnet, Makandal.

Han var fød i Afrika, i et af de Landskaber, som støde til Atlasbierget. Formodentlig var han af anseelig Stand, thi han havde faaet en langt omhyggeligere

ligere Opdragelse, end den, man sædvanlig pleier at give Negrene. Han kunde og skrive Arabisk; han havde megen Smag for Musik, Malerie og Billedhuggerkonst, og skiøndt han kun var tolv Aar gammel, da han blev ført fra sit Fædreneland til America, besad han dog megen Kundskab om sit Lands Lægemidler og Urternes Egenskaber; Kundskaber, der i Tropikernes brændende Zoner ere saa nyttige og ofte saa farlige.

Paa St. Domingo blev han solgt til en Planter i Naboelavet af Cap François. Ved sin Flid og sine Indsigter vandt Makandal sin Herres Bevaagenhed og blev elsket og æret af alle Slaver, fordi han lod sig det være angelegent at berige og formere deres Fornøielser og Festligheder, og lægede deres Sygdomme, naar de hvide Læger havde opgivet alt Haab om Forbedring. Han var Sielen i alle Kalendas eller natlige Baller, som Negrene holde saa meget af; og fra den ene Ende af Øen, til den anden, tog alle haabløse Syge deres Tilflugt til Makandal, og bade ham om en Urt eller Rod, som næsten altid skaffede dem Sundhed.

Den unge Makandal var den Gang berømt formedelst sin Velgiørenhed og sin overordentlige Lyst til Fornøielser; vel for ham, om det altid havde blevet saaledes, og han stedse havde giort saadan Brug af sine herlige Talenter; men snart bleve de ved Medvirkning af Europæisk Tyrannie, en Kilde til de forteste Forbrydelser.

I hans femtende eller sextende Aar udvikledes Kierlighed i hans unge Siel med en Styrke, som intet kan lignes ved. Han brændte ikke alene for et

Fru-

Fruentimmer, han brændte for alle, som Yndigheder og got Væsen udmærkede; de alle optændte hans Attraae. Hans Lidenskab steeg, og fik mere Eftertryk og Virksomhed, jo flere Gienstænderne bleve, som besiælede ham dertil. Paa alle Kanter søgte han nogen at bole med. Man veed, hos Negrene følge Nydelse og Elskov meget hastig paa hinanden, og Ligegyldighed og Mættelse ledsage sædvanlig Nydelsen; men Makandal blev hæftigen forrelsket i dem, der kronede hans Ønsker, og stolt Skinsyge vaagede hos ham over hans Kierligheds Skatte.

Den hvide Komandeur eller Opsynsmand ved Plantagen, hvor Makandal var Slave, blev forlibt i en ung Negerinde paa samme Tid, hun opvakte Makandals Begierlighed. Man kan begribe, i hvilken Forlegenhed den stakkels unge Pige befandt sig, for at vælge mellem en despotisk og streng Herre, og den anseeligste og berømteste af alle Negrene; men endelig afgiorde hendes Hierte Sagen for hendes Lige, og Opsynsmanden fik en Kurv.

Rasende over denne Skam opdagede han, at Makandal var Aarsag deri, og besluttede at hævne sig. Men Makandal opfyldte sine Slavepligter, trods alle sine Sværmerier og Elskovsforstaaelser, saa nøiagtig og flittig, at han aldrig fortiente ringeste Straf. Dette bør saa meget mere beundres, som han levede i et Land, hvor Pidskeslag uophørlig hudflettede de stakkels Negre, og opfylde de Europæers Siele,

som

som afskyelig Vane endnu ikke har forhærdet til dette gyselige Skuespil, med Afskye og Medlidenhed.

Opsynsmanden ønskede intet mere end at finde Makandal straffældig, og fordobblede sin Agtpaagivenhed; men forgieves. Slaven kunde man aldrig faae Sag med. Da hans Fiende endelig mærkede, at han aldrig kunde med Rette komme til at straffe ham, befalede han ham en Dag, under en ubetydelig Forevending, da han arbeidede paa en nye Sukkerplantage, at han skulde lægge sig ned paa Jorden, og modtage 50 Slag af Pidsken. Den stolte Makandal blev opbragt over denne Befaling. Langt fra at ydmyge sig, og tiltrygle sig de andre forbausede og rørte Slavers Forbøn og Mægling, slængte han trodsig sit Værktøi for Fødderne af sin Rival, og sagde: at han ansaae denne barbariske Befaling som et Signal til sin Frihed. Paa samme Tid løb han til Biergene, og rædde sig, trods den Hvides Raserie og Negernes forstilte Eftersættelser, da de vel toge sig i Agt for at faae ham fat.

Han blev nu en Vild-Neger, det er en Deserteur, og var det i tolv Aar, førend man kunde fange ham. Imidlertid levede han dog bestandig blandt sine Kammerader. Man gav ingen betydelig Fest, som han ikke var Formand for. Men hvorledes havde Negerne kundet forgaade sin Ven, Trøster og Prophet? thi det var lykkedes ham, at overtale dem til at troe, han besad overnaturlige Egenskaber og guddommelige Aabenbaringer.

Paa

Paa Hovedet af sin Stok, som var af Orangetræe, havde han udskaaret en lille menneskelig Figur, som naar man tog den lidt under Hagen, bevægede Hinene og Læberne, og syntes at blive levende. Makandal paastod, at denne Fetiska svarede paa hans Spørsmaal og udgav Orakelsprog. Naar denne Fetiska spaaede nogens Død, døde han ufeilbarlig.

Ved den store Kundskab Makandal besad om Urterne, havde han paa St. Domingo opdaget adskillige giftige Planter, og især ved dem vidste han at sætte sig i saa stor Anseelse. Ofte forkyndte han, at den eller den Neger og den Negerinde, som boede over femten Mile fra ham, i Dag eller Morgen skulde døe, og de, som hørte ham tale saaledes, erfore da med Skræk, at hans Spaadom nøie opfyldtes.

Negrene har meget naturligt Anlæg til Handel. Der findes en Mængde af dem i de Franske Kolonier, som hobeviis gaae ud paa Plantagerne med Europæiske Vare; disse kaldes Pakotilleurs. Blandt dem havde Makandal sine fortroligste Disciple og Tilhængere, og ved deres Mægling virkede han det Gode og Onde, som han vilde. En anden Skik hos Negrene er paa det helligste at udøve Gjestfrihed, og naar de blot efter en lille Fraværelse see hinanden igien, da spise de med hinanden. Vilde nu Makandal ombringe nogen, befalede han en af sine Venner blandt Pakotilleurs at bringe denne en Frugt eller Calalu *) som han gav ham med den Forsikkring, at den der spiste deraf, maatte

døe

*) En Negerret, en Slags Budding.

døe. Omløberne istæden for at at fatte Mistanke om, at Makandal havde forgiftet Frugten skiælvede for hans Fetiskes Magt, fulgte Befalingen uden at sige nogen et Ord derom. Personen døde, og man beundrede Makandals prophetiske Gave. Hans Venner fandt derfor altid i ham en frygtelig Hævner, og hans Medbeilere og utro Elskede særdeles de, der gav ham Kurven, undgik aldrig hans Grusomhed.

Men endelig blev Elskov, som saa ofte havde været ham gunstig, og til hvis Behag han giorde mange smukke Handlinger, denne Elskov blev Grunden til hans Fordærvelse og Afstraffelse.

Makandal havde to Medskyldige, eller Lieutenanter hos sig, som i Blinde adlød ham. Den ene heed Teysselo, den anden Mayomba, og det er rimeligt, at de ikke vidste mere end en Deel af de Hemmeligheder, hvoraf han betiente sig til at grunde sit Herredømme.

Om Dagen flygtede han til de høie Bierge, som omgive Egnene Marganx og Limbe, og forsamlede der, ved begge sine Lieutenanters Hielp, et anseeligt Antal af andre Vildnegre. De havde Koner og Børn paa de næsten utilgiængelige Spidser af Biergene, samt ret got indrettede Plantager. Ofte foretog disse Negre sig Streiferier i Dalene under Makandals Anførsel, for at udbrede Skræk og Ødelæggelse paa Plantagerne, eller myrde dem, som havde været Propheten ulydige.

Makandal syntes især at have taget nogle unge Negre i Affektion, som maatte give ham Efterretning om alt, hvad der foregik paa Plantagerne, hvor Sla-

Slaverne vare. Blandt deres Tal var og Zami fra Senegal, et attenaars unge Menneske, skion som Belvederes Appolo, og fuld af Forstand og Dristighed.

En Søndag bivaanede Zami en Kalenda, som blev givet paa en Plantage, tre Mile fra hans Herres. Ved hans Ankomst omringede hele Forsamlingen med fuld Befordring en Negerinde fra Congo, ved Navn Samba, som dandsede fortryllende og forbandt de ømmeste og vellystigste Blik med megen Undseelse. Hendes nette smidige Vext lignede den bøielige Rør, Vinden bevæger. Hendes Øine funklede. Hendes Tænder overgik Sneen i Hvidhed, og hendes Hud, som Ibenholz, gav hendes Skionhed endnu mere pikant.

Zami betragtede hende, og følte Kierlighed for første Gang. I samme Øieblik kastede og Zamba sine skionne Øine paa Zami, og blev rørt af en lige Følelse. Efter Dandsen søgte de hinanden, forstode hinanden, og forlode ikke hinanden igien, og da Skilsmissetimen kom, lovede begge de Forelskede, igien at see hinanden saa ofte muligt. Naar Dagens Arbeide var til Ende og Solen forsvunden af Horizonten, ilede de til en hemmelig Rendevous i en eller anden sødt duftende Orangebusk, og, i Nattens glimrende og tause Stierners Aasyn ved de fyrigste Kiærtegn, holdte sig skadesløse for sin Slavestand, til Morgenrøden kaldte dem til Afskeden.

Deres Lykke havde alt varet for Maaneder, da Samba følte, hun skulde vorde Moder. Hun sagde det til Zami, der blev ude af sig selv af Glæde derover. Thi dyrebarere end i Nydelsens første Øieblik bliver vor Elskede os, naar hun i sit Skiød bærer et Pandt paa vor Kierlighed, og er ifærd med, saa at sige, at fordobble vor Tilværelse. Vi skiælve nu stærkere ved den ringeste Fare, der truer hende; den lempeligste Misfornøielse, der træffer hende, slaaer os til Jorden, og hendes mindste Glæde beruser os med Fryd.

Zami var endnu i denne Henrykkelsens Ruus, da han ved Dagens første Straale forlod Samba, og ilede til sin Hytte, hvor han traf Makandal, som ventede paa ham. Makandal vidste intet af Zamis Kierlighed og Lykke. „Zami" sagde han til ham, „du kiender min Fetiskes Magt. Glæd dig, du har fundet Naade for hans Øine, og han skienker dig sin Fortrolighed. Gaae hen i den og den Plantage, opsøg Negerinden Samba, som alt i et heelt Aar har krænket mig ved sin Knipskhed, beed hende om Giestfrihed, og strøe i hendes Calalu det Pulver, jeg har givet dig; Samba skal døe." I det samme gav han ham et sammenrullet Bananasblad med det giftige Pulver.

Zami blev som slaget af Lynild, kastede sig for Makandals Fødder, og udbrød hulkende: „O Ma-

kan-

kandal, hvor kan du forlange, at jeg for at hævne dig skal myrde den fuldkomneste Skiønhed, den reneste og ædelste Siel, som pryder Den? Vid, at jeg tilbeder Zamba, at hun elsker Zami, og snart vil giøre ham lykkelig ved Fadernavnet." Rasende trak Makandal sin Hirschfinger, og havde vist opoffret sin lykkelige Rival for sin Skinsyge, havde ikke Opsynsmandens Stemme forfærdet ham, da han kaldte Negrene til Arbeide. Han undløb saa hurtig muligt, og lod Giftpulveret i Zamis Hænder.

I Begyndelsen var Zami til Sinds at aabenbare alting for den hvide Opsynsmand, men han frygtede endnu for Makandal, eller rettere for hans Fetiska, og taug.

Dagen forekom ham uendelig lang. Han var meget nedslaget og urolig. Neppe var Arbeidet forbi, førend han fløi de tre Mile, der skilte ham fra Samba, og begav sig til Orangebusken. Samba var der endnu ikke. Hendes Elsker ventede med usigelig Taalmodighed, og Angest og Haab bemægtigede sig ham vexelvis. Hvert Øieblik syntes han at høre hendes Gang. Den ringeste Allarm, den ringeste Raslen af Bladene gienlød i hans Hierte. Men da den, til Sammenkomsten bestemte Time var forbi, og han paa Løvens Stierne mærkede, det alt var Midnat, overlod han sig til sorte Anelser og opgav alt Haab om at faae sin Elskede at see. Han ilte til

Sambas Vaaning. Frygt for, at gjøre Uro i en fremmed Plantage, afholdt ham ikke. Ham syfselsatte blot den hæftige Attraae efter at erfare, hvad der var hændet hans Elskede.

Man forestille sig Zami Skræk, Smerte og Fortvivlelse, da nogle Negerqvinders Skrig kom ham imøde fra Sambas Hytte, og han ved Indtrædelsen saae den skionne Pige liggende paa sin Maatte. Hun kastede sine døende Øine paa ham, rakkede ham Haanden, og døde med hans Navn paa Læberne.

Zami sank afmægtig ned ved hendes Side. Man maatte bære ham bort, og først om Morgenen derefter erfarede han, at en handlende Negerinde havde været i Plantagen og spøgt med Samba. Han aabenbarede nu alt, hvad han vidste om Makandals Projekt, overleverede Pulveret, som en Chemiker paa Cap-Francois undersøgte og erkiendte for en stærk Gift.

Nu giettede man Aarsagen til saa mange hurtige Dødsfald. Man skiælvede for den Fare, hele Kolonien svævede i. Man lod den hele Marechaussee rykke ud for at fange Makandal; men man tvivlede dog derom, da Zami selv bød sig til.

Han bevæbnede sig blot med en lille Kølle af Cuiavatræ, og lagde sig i Baghold i et snævert Pas i Bierget, som Makandal betiente sig af til Smuthul.

Fem

Fem Dage lurede han forgiæves; paa den sette hørte han ham i Dagningen komme i Følge med to andre Røver-Negre.

Zami styrtede ind paa dem, og dræbte i et Øieblik begge Makandals Kamerader. Denne drog sin Hirschfænger, men Zami slog ham den af Haanden med sin Kolle, og fik ham selv til Jorden. Derpaa bandt han ham med Hænderne paa Ryggen i et Reeb, og bragte ham til Cap.

Af Makandals Medskyldige bleve og Tryssélo og Majomba fangne, og paa Pinebænken tilstode Hemmeligheden om Giften. Makandal selv vilde aldrig bekiende noget, endog paa Retterstædet forlod hans Dristighed og Sværmerie ham ikke; og de uvidende Negre troede stedse, Fetiska vilde rædde ham. Et besynderligt Tilfælde syntes dog at give denne Fordom en Slags Rimelighed for et Øieblik. Makandal var bundet til en Pæl, som var sat fast i Jorden, og hvorom der var lagt Brænde. Da Baalet skulde tændes, anspændte han sine Kræfter saa rasende, at han fik revet Pælen op, og løb ti tolv Skridt ud blandt Tilskuerne. Alle Negrene skreeg: Mirakel! Mirakel! — Men en Soldat beviiste Makandal med et Sabelhug, at han var mægtigere end Fetiska, og man kastede ham paa Baalet igien.

Saa-

Saasnart Zami havde hævnet den ulykkelige Zamba, dræbte han sig selv, for des hurtigere at komme til sin Elskede i Sielenes Land.

Almindelig Karakteristik over Negrene.

Alle de Negre, som Handelen aarligen faae fra Afrikas vestlige Kyster, har rigtig nok ikke den samme Karakteer, Tilbøielighed, Styrke og Driftighed; men i Amerika antage de alle en almindelig Karakteer, som omskaber dem til hidsige, hæftige, frygtsomme og lidende Mennesker, kort til Slaveriet. De som fødes paa Kysten af Senegal, ere gode Ryttere og har meget Mod i Farer, men er uskikkede til Agerbrug. Deres Fruentimmer ere meget brugbare til huusligt Arbeide. Negrene fra Congo er føielige, duelige og fornuftige. Med særdeles hurtig Fatteevne lære de snart alle de Haandgierninger, man viser dem. De dyrke Jorden got, men Frihedsaand ulmer saa meget i deres Blod, at de gierne vil afryste Lænker, saasnart de ere misfornøiede med deres Herrer. Negerne fra Guldkysten have stærke Lemmer. Forstand, Dueligheed og Ærbarhed mangle dem ei, og de ere bekiendte med Menneskeligheds Følelse. I Kappelyst, som de vise i deres Arbeide, overgaae de alle andre Slaver.

De

De ere af et naturlig, muntert og til Glæde stemt Sindelag. Alle Arbeider ere anstændige for dem; de ere uden Forskiæl Haandværkere eller Bønder. Negrene ere ikke, som man urigtig siger i Amerika, bersvede Fornuft og Dyd. Denne slemme Beskyldning, som vanærer en stor Deel af Menneskeslægten, er giendrevet ved virkelige Handlinger. Disse beklagelsesværdige Lemmer af det menneskelige Selskab ere gode og bøielige af Naturen. De arbeide gierne, naar de kun ikke gjøres modløse ved en alt for trykkende Byrde af Lænker. Ingen Menneskeart har mere Forstand; den udvikler sig endnu førend deres Civilisering. — Vare Negrene saa ondskabsfulde, som man foregiver, kunde en eneste Mand ikke regiere et heelt hundrede Slaver midt i Skoven, som her er skeet i to tre hundrede Aar. — Dyderne, Velgiørenhed og Ædelmodighed, ere mere egne for Slaverne, end for deres Tyranner. Intet er skrækkeligere end de Sortes Tilstand i det hele amerikanske Arkipelagus. Man trykker dem Slaveriets Stempel paa saa uudsletteligt, at man brænder Herrens Navn paa deres Arme og Bryst med gloende Jern. — Det giør Kristne? — En snæver usund og ubegvem Hytte tiener disse Stakler til Bolig. Deres Senge ere af Vidier, som mere ere giorte til at trætte Legemet end skaffe det Hvile. Nogle Leergryder og Træskaaler ere alt deres Husgeraad; det grove Tøi, som ikke engang bedækker Legemet, beskytter ikke Slaverne for Dagens ufordragelige Hede, eller Nattens farlige

Kulde.

Kulde. De smaa Portioner Maniok, saltet Oxekiød, Stokfiſk, Oſt og Rødder kan neppe føde dem. Berøvede alle Menneſkenes Glæder, fordømte til uophørligt Arbeide, i et brændende Klima, altid hudflettede af en gruſom barbariſk Opſynsmands Pidſk, ſom beſtandig holder dem i Virkſomhed. — Det er deres Skiæbne. — Dog er deres Tilſtand ikke ſaa forfærdelig i alle Kolonier.